

Siodmak, Zapeado

F. Javier Sánchez-Cuenca

A la residència d'ancians, una vella dama jugava a les cartes amb diversos vells cavallers. Cap d'ells feia cas de la televisió, que projectava a mitja veu una pel·lícula en blanc i negre. A la pel·lícula, una *femme fatale* reposava la seva mà en les espatlles d'un jugador de pòquer (Dan Duryea), però mirava a un altre dels cinc jugadors passant-se la llengua pel llavi inferior. La dona era Ivonne de Carlo, un animal perillós tot i que infinitament més vulgar que no Ava Gardner. L'objecte de la seva mirada, Burt Lancaster, ja havia perdut la seva novia per Ava a un film que va sentar càtedra en el cine negre (*Forajidos*, *The killers*) el 1946 i ara, tres anys després, a *El abrazo de la muerte* (*Criss cross*), a punt de tornar a ficar la pota fins al fons. Però ¿qui pot escapar d'aquesta classe d'amor? Burt Lancaster no llevava l'ull a aquella mà que reposava en el seu contrincant de joc i d'amors. No dé bades havia estat abans el marit d'ella i ara aquest home de camisa negra, retranques i capell tirat enrera era el seu nou amo. Senzillament perquè de moment era més poderós, mentre que ell només significava una vaga promesa d'enriquiment a costa de l'imminent atracament a un blindat ple de sacs de dòlars.

Mark Hellinger, un productor rebel que feia feina per la Universal, havia reclamat Burt Lancaster i al director Robert Siodmak. Volia aprofitar el seu doble contracte vigent per reblar el clau de la moral dominant a Amèrica. Siodmak l'havia encertada de ple a *Forajidos* — igual que Burt Lancaster — i des de llavors se'l tenia pel mestre de l'ambigüitat bel·ligerant. Havia duit de la seva Alemanya natal un equi-

patge de nihilisme, d'angoixa pel desvaliment individual davant dels imperatius de la tribu, però també imatges expressionistes on la superfície negra dominava la pantalla, tot i que mai esborraria del seu estil la presència documental de *Menschen am Sonntag* (*Gent de diumenge*), que va realitzar quinze anys abans a Berlín al costat d'un equip format pel seu germà Kurt, Billy Wilder, George Ulmer i Fred Zinemann.

FOTOGRAMA DE FORAJIDOS

Com no podia ser d'una altra manera, Burt Lancaster acaba sent cosit a trets al costat de la seva castigadora en una casa solitària on ha somiat iniciar amb ella i amb el botí una nova vida. En un dels plans inicials de la darrera seqüència es veu com la boira s'esllavissa lentament a través d'una porta oberta. La càmera aguanta: metres rodats sense personatges. Després apareix l'antiheroi romàntic que avança tintinejant, ferit, esquinçant a poc a poc la boira. Una imatge esvanida es converteix en una tràgica figura humana.

La vella dama de la residència exclama de sobte:

— ¿Voleu canviar de canal? Una ja està farta de tanta americanada. I tu, dona'm cartes.

ROBERT SIODMAK ES VA ESTABLIR A HOLLYWOOD DESPRÉS DE FUGIR D'ALEMANYA L'ANY 1939. SE'L CONSIDERA UN DELS GRANS DEL CINE NEGRE.